

Robert C. Castel: Európa három kapitulációja

2025 augusztus 24. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még
nincs értékelve

Mérték

Az orosz–ukrán válságnak sincs jó, igazságos és elegáns megoldása.

Ezekben a napokban minden elemz? a washingtoni találkozóval és annak az utórengéseivel van elfoglalva. Ami

engem illet, ahelyett, hogy beállnék a találkozót követ? elemz?i iszapbirkózásba, inkább a dolog lényegét próbálom itt megfogni a washingtoni randi apropóján.

Hogy mi a lényeg? Európa hármas kapitulációja.

Miért nem sikerült mind ez idáig lezárni az orosz–ukrán konfliktust? A konfliktust, és nem csupán a 2022-ben elkezd?dött rangadót? Azért, mert Oroszország és a Nyugat két teljesen ellentétes fogalomrendszerben gondolkodtak a háborúról.

Oroszország realista perspektívájából nézve a dolgot, az ukrán háború csupán még egy a világ számtalan fegyveres konfliktusa közül. A hatalmaknak különböz? geopolitikai félelmeik és érdekeik vannak, és ezeket próbálják érvényesíteni, amióta világ a világ. Ezt a szemükre vetni olyan, mint a gravitációt kritizálni. Oroszország nem tett mást, csak azt, amit minden más hatalom tesz a történelem kezdete óta.

Ezzel szemben

a Nyugat idealista perspektívája Oroszországot nem pusztán agresszorként, hanem eretnekként észlelte, amelynek nemcsak a seregeit, hanem a világnézetét is le kell gy?zni, hogy a Nyugat által univerzálisnak és univerzálisan jónak tartott értékek érvényesüljenek.

Függetlenül attól, hogy mi a meggy?z?désünk ezekkel a világnézeti ellenpólusokkal kapcsolatban, igen nehezen vitatható, hogy a közös nyelv, a közös koordináta-rendszer hiányában mindenféle érdemi párbeszéd lehetetlenné vált.
A háború folyamán ebben a 180 fokos szembenállásban fokozatos változás történt, és

a washingtoni találkozó egyértelm?vé tette, hogy Oroszországnak sikerült a saját koordináta-rendszerét ráer?szakolnia a Nyugatra. A fájdalmat tovább tetézi, hogy ebben a váltásban az oroszok készséges partnerre találtak a hasonlóan rideg realista világnézetet képvisel? Trump-adminisztrációban.

Ezt a tényt lehet szeretni és lehet nem szeretni, de attól még tény marad. A Fehér Házban folytatott tárgyalások, amik egyenes folytatásai voltak az alaszkai csúcsnak, nem a normák és az értékek körüli filippikákkal voltak megspékelve, hanem a realista perspektívából kiindulva a gyakorlati problémamegoldás körül forogtak.

Ez Európa els? kapitulációja.

Ahhoz azonban, hogy ez a változás bekövetkezhessen, el kellett temetni egy igen kellemetlen fixa ideát, ami – ha kimondatlanul is – ott motoszkált a háttérben. Ez pedig az európai excepcionalizmus (kivételesség) rögeszméje. Az a gondolat, hogy ez a kontinens más, mint a többi,

hogy egy háború ezen a kontinensen nem pusztán vérontás, hanem egy pimasz lázadás a történelmi szükségszer?ség és az európai kivételesség által képviselt normák ellen.

Zelenszkij szerkója, Ukrajna viselkedése a diplomáciai porondon és a hisztérikus európai válasz az orosz agresszióra ennek a kivételességnek a fenntartását szolgálták. Egy kivételes Európa kivételességének a meg?rzése olyan cél, ami kivételes eszközöket szentesít. Nem azért a néhány hektárért, aminek a birtoklásáért hasonló nyelveket beszél? szláv muzsikok osztják egymást, hanem az európai excepcionalizmus illúziójának a fenntartásáért.

Zelenszkij öltönye Washingtonban több mint egy egyszer? ruhatárfrissítés. Ahmedinezsád viseletes zakójához, Castro sapkájához és Che szivarjához hasonlóan ez egy igen fontos politikai szimbólum, és az európai excepcionalizmus végét jelképezi.

Beismerése annak, hogy a Nagy Kelet-európai Háború csupán még egy a világ kismillió háborúi közül, Európában nincs semmi különleges, és a Fehér Ház protokollszabályai éppúgy vonatkoznak Európa liblingjére, mint a terrorvezérb?l átvedlett szír vezet?re.

Az átöltözés szimbolikus aktusával Zelenszkij és támogatói hallgatólagosan beismerték, hogy elvi szinten nincs

különbség Zelenszkij és Ahmad al-Sharaa, az ukrán állam és a szír állam prerogatívái között, és hogy ezeket a válságokat ugyanazokkal a teljesen szokványos eszközökkel fogják megoldani.

Ez Európa második kapitulációja.

De van egy harmadik dolog is, amit Európa feladott, ez pedig az „öreg hölgy” pacifizmusa, pontosabban látszatpacifizmusa.

Az orrvérzésig ismételt mantra szerint a második világháború traumája arra sarkallta az Óvilágot, hogy a következ? világégést megakadályozandó a gazdasági és politikai integrációban keresse a menedéket. Ennek a kanti ihletés? pacifizmusnak az alapelvei közismertek. Az egyenruhás troglodíták a civil döntéshozók alázatos szolgái, a katonai er? mint ultima ratio regis, multilateralizmus és töretlen hit mindenben, ami „nemzetközi”-vel kezd?dik és bet?levesbe s?ríthet?, a nemzetközi jog fels?bbrend?sége és a háború lehetetlenné tétele a kereskedelem és a gazdasági egymásrautaltság által.

Hogy miért neveztem ezt látszatpacifizmusnak?

Azért, mert az egésznek az els? pillanattól kezdve semmi köze sem volt a cselekedetekben is megnyilvánuló normatív pacifizmushoz. Ebben

az európai bef?ttesüvegben a békeelv? celofán alatt egy groteszk egyveleg érlel?dött. A keverék jelent?s részét az USA-tól való függ?ség szülte impotencia alkotta, ami igen jól megfért a gyarmati utóvédháborúk pornográfiájával, a katonai kiadásokkal szembeni fukarsággal, a készséges lepaktálással Európa összes potenciális ellenségével, a migrációnak aposztrofált invázió el?tti kapitulációval, a terroristabékéltetéssel stb.

Azt, hogy ezek a furcsa dudások hogyan férnek meg egy csárdában, csak akkor lehet megérteni, ha felismerjük a gyávaság és a megalkuvás csodálatos rugalmasságát és mindenható erejét. A humanitárius szuperhatalom csupán egyetlen dologban bizonyult szupernek, illetve hatalmasnak. A képességében, hogy a fent említett gyávaságot és a megalkuvást a moralitás farsangi jelmezébe öltöztesse.

Ami a „multilateralizmust” és a „globális kormányzást” illeti, a velejéig korrupt és diszfunkcionális nemzetközi szervezetek piedesztálra emelése akkor sem okozott problémát, amikor olyan értékeket kellett lábbal tiporni, amik elvben Európa leglényegét adják.

A „nemzetközi jogról” is igen hamar kiderült, hogy csupán egy testcselr?l van szó, ami lehet?vé teszi a legalapvet?bb szabadságjogok (lásd például szólásszabadság) lábbal tiprását és a klasszikus értelemben vett állampolgári jogok aláásását.

Ami pedig a gazdaság háborúkat korlátozó szerepét illeti, err?l a hittételr?l is már régóta tudjuk, hogy egy törékeny nádszál vagy még pontosabban egy igen kétél? fegyver. Azt, hogy az egymásrautaltság önmagában nem képes megakadályozni azt, hogy az egymásra utaltak egymás torkának essenek, az els? világháború kitörése óta nem kell bizonyítani. Az, hogy bizonyos helyzetekben ez az állapot nemhogy csökkentené, hanem inkább növeli a háborúk valószín?ségét, már az újabb korok felismerése.

Aki azt állítja, hogy az európai normatív pacifizmust a 2022-es orosz agresszió ölte meg, az vagy téved, vagy téveszt.

Ennek a morális testtartásnak a képmutatása és az impotenciája mérhet? mennyiség volt hosszú évekkel a balkáni háborúk és az ukrán válság kitörése el?tt. Az Ukrajna elleni orosz invázió csupán tagadhatatlanná tette a megváltoztathatatlant.

A dolog különös iróniája, hogy hosszú évtizedeken át Európa különös el?szeretettel illegette magát a globális sztriptízdobogón mint a világ legszimpatikusabb „nem Amerikája”. Ennek a morális és moralizáló póznak a legfontosabb alkotóeleme volt az Óvilág híres-nevezetes békeelv?sége. Ezzel szemben Trump elnök újraválasztásával az az igen groteszk helyzet állt el?, hogy a globális cowboynak békét hirdet minden szava,

miközben az egész világ látja, hogy az európai normatív pacifisták vibrációs ártalmat kapnak a kardcsörtetést?l.

És ez képezi Európa harmadik kapitulációját.

A legmeglep?bb talán ebben az egészben, hogy ezt a három kapitulációt a kor pozitív fejleményei között kell elkönyvelnünk.

A világ más nagy problémáihoz hasonlóan az orosz–ukrán válságnak sincs megoldása, pláne jó, igazságos és elegáns megoldása. A legtöbb, amit tehetünk, az egy elviselhetetlen probléma elviselhet?bbé tétele.

Ehhez pedig nem ideológiai pózokra, hanem gyakorlati problémamegoldásra van szükség.
Európa három kapitulációja három fontos lépés ebbe az irányba.

Robert C. Castel - www.magyarnemzet.hu

A szerz? az Alapjogokért Központ biztonságpolitikai szakért?je, lapunk f?munkatársa

Ajánló